

Lärdomar för Nicaragua utifrån Haiti

Sedan 18 april har solidaritetsrörelsen diskuterat frågan hur man ska tolka händelserna i Nicaragua och vem man ska stödja. Liksom många andra som följt situationen har jag lyssnat och iakttagit vänner som intagit hårda attityder mot varandra och också mot mig för artiklar jag skrivit. Gapet mellan uppfattningar är enormt. Det finns till och med uppmaningar från några till stöd för sanktioner mot Nicaragua från USA och för att öka USA:s tryck mot Ortega och sandinisterna i FSLN med uppmaning att de ska avgå. Min känsla säger mig att vi måste vara emot USA-inblandning; spåren förskräcker.

Vad gäller mig själv och förståelsen för vad som händer, och inte minst rädsla för framtiden, handlar det inte om Syrien eller Venezuela, utan Haiti 2004. Vid denna tidpunkt var solidaritetsrörelsen djupt splittrad över president Aristides styre. Hans ansträngningar att skapa ett etablerat parti ur Lavalasrörelsen hade skapat splittring inom denna rörelse; hans omfamning av vissa nyliberala reformer, anklagelser om korrupktion och anklagelser om politiskt våld mot motståndare resulterade i att många på vänsterkanten intog en oppositionell hållning mot Aristide. Liksom i Nicaragua så var mycket av splittringen svar på splittring i Haiti. Grupper som Batay Ouvriye och Plateforme Haïtienne de Plaidoyer pour un Développement Alternatif (PAPDA), alla med starka band till solidaritetsgrupper i USA, började fördöma Aristide och till och med uppmana att han skulle avgå. Detta låter alltför bekant.

I slutet på 2003 och början på 2004 gick väpnade grupper från Dominikanska Republiken in i Haiti och brände ner polisstationer och offentliga lokaler. När dessa grupper närmade sig huvudstaden Port-au-Prince organiserades affärsidkarna och andra delar av civilsamhället i "Democratic Convergence". De stegrade och utökade protesterna. 29 februari 2004 tvingades Aristide att lämna Haiti. USA-styrkor satte honom på ett flygplan och han dumpades i Centralafrikanska Republiken. Aristide hävdade att han tvingats från makten med vapenhot, men det avvisades utan någon undersökning.

Många inom vänstern accepterade denna statskupp. Övertygade om Aristides alla fel accepterade de att han avgått frivilligt. De verkade inte oroa sig för vad som komma skulle.

Det skedde ingen konstitutionell överföring av makten. Med parlamentet inaktiverat så lämnade i praktiken USA, Kanada och Frankrike över makten till en övergångsauktoritet under Gerard Latortue, som tidigare arbetat med FN och nu arbetade som affärskonsult och radiovärd i Florida när han utsågs till premiärminister. USA-militär sattes in för att "stabilisera" situationen för att sedan överlämna ockupationen till en FN-styrka hösten 2004. Även om detta mandat officiellt upphörde förra året finns en mindre "uppföljningsstyrka" kvar ännu 14 år senare.

Under tiden mellan kuppen mot Aristide och Prevals återval i februari 2006, dog tusentals personer. Det internationella samfundet, som nekat krediter under Prevals första mandatperiod, och senare också nekade Aristide, öppnade dammluckorna för Latortue. Miljarder dollar flödade in i landet, pengar som fram tills idag i stort sett är oredovisade. Haitis resurser såldes ut till storbolag. En korrupktion som var mångdubbelt värre än något Aristide anklagades för (utan bevis), allt i kombination med politiskt våld som kom i nivå med kuppregimen 1991 ? 1994.

Solidaritetsrörelsen i USA var djupt splittrad. Det fanns ingen enad och effektiv röst att stå emot USA:s uppbackning av Latortue. Det skedde i ett klimat av utbredd våld och intensifierad nyliberalism. Motståndarna till Aristide pekade på våld från väpnade grupper som formellt var allierade med Lavalas för att rättfärdiga och ignorera den omfattande förstörelsen.

Sedan 18 april i år har jag haft en stark känsla av att detta har jag redan varit med om. Självklart är det stor skillnad mellan Haiti och Nicaragua. FSLN är djupt förankrad i det ekonomiska, sociala och politiska livet i Nicaragua. Det på ett sätt som Fanmi Lavalas aldrig lyckades uppnå i Haiti. Nicaraguas demokratiska institutioner är djupare förankrade och även om man går med på de värsta påståendena om Ortegas manipulationer så finns det en stabil grund som Haiti, under konstant intervention från USA, inte lyckats uppnå.

Å ena sidan innebär det att Nicaragua i större utsträckning kan stå emot en intervention. Detta är uppenbart oavsett om man accepterar att 'kuppen har besegrats?', eller 'regering fortsätter att vara omedgörlig?', då båda tolkningarna berättar om motståndskraft hos staten inför yttre tryck.

Å andra sidan, om Ortega slutligen tvingas bort, så skulle det som kommer efter vara ännu större blodsutgjutelse, med tanke på FSLN:s förankring. Jag är övertygad om att Ortegas avgång, eller tidigareavgång inte skulle tillfredsställa USA och de inom oppositionen som anslutit sig till USA:s politik. Varför? Därför att FSLN kommer fortsatt att vara det största och mest stabila partiet i Nicaragua också utan Ortega. Även om Ortega skulle avgå så blir det en sandinist som ersätter honom eftersom det är Nationalförsamlingen som skulle utse hans efterträdare. Detta om man inte helt struntar i konstitutionen. Om valen tidigare läggas skulle FSLN sannolikt vinna en stor del av platserna i nationalförsamlingen, förmodligen en majoritet och möjligtvis också presidentposten, beroende på vilka som kandiderar. Inget av detta är acceptabelt för USA och dess allierade i Nicaragua.

Det som hände i Haiti är också lärorikt vad gäller FSLN:s framtid under en USA-installerad regim. Efter Aristides 'avgång' omvandlade USA den politiska arenan, försvarade plundringen av ekonomin och förstörde Fanmi Lavalas (ironiskt nog genom att försöka ta över det för att bereda vägen för Marc Bazan 'en gammal motståndare till Lavalas' för att kandidera som Fanmi Lavalas kandidat 2006). Prevals återkomst till makten i spetsen för Lespwakoalitionen 2006, trots USA:s alla försök att hindra det, gjorde det till det sista valet fria i Haiti. 2010, i efterverkningarna av den stora jordbävningen, struntade man helt enkelt rösträtten. Den USA-stödda kandidaten, Martelly, sattes upp i valet istället för Lespwas kandidat som hade fått fler röster i första omgången. Beslutet togs under konstant hot om sanktioner och påtryckningar från USA, och Martelly vann bland stor valapati. Lavalas exkluderades helt och hållet från valprocessen.

För oss inom solidaritetsrörelsen anser jag att vi behöver ta till oss de hårt förvärvade lärdomarna av Haiti 2004. Att kräva klarhet om våldet från båda sidorna i Nicaragua är viktigt. Men jag vill understryka att det bör ske via inhemska kanaler eller genom multilaterala fora för att försöka förhandla fram en ny runda av dialog. Detta har potential att få fram en redovisning av vad som hänt och skapa en väg för försoning.

Att fortsätta att kräva Ortegas avgång och inbjuda till ytterligare inblandning från USA genom sanktioner skulle ytterligare destabilisera och polarisera situationen och det är en dålig idé. Marco Rubio, som lett högerans anfall mot FSLN i USA:s senat har till och med talat om möjligheten av krig i Nicaragua och han har försökt utmåla krisen som en säkerhetsrisk för USA. Rubio och hans partners i kongressen är märkliga allierade till de som kallar sig vänster, och de är definitivt inga vänner till majoriteten av folket i Nicaragua. De med sådan politisk inriktning har ingen historia av att införa demokrati någonstans i världen. Inte heller är det deras avsikt.

Våldet i Nicaragua har minskat dramatiskt under de senaste veckorna och det ger utrymme för samtal om långsiktiga politiska lösningar. Vi bör välkomna och stödja denna öppning. Men att bjuda till allianser med den politiska högerpartiet i USA, som länge arbetat för att störta sandinistregeringen, är förmodligen det värsta man kan göra för Nicaragua.

Tricker, Resumen Latinoamericano 180808

<http://resumen-english.org/2018/08/lessons-from-haiti-another-view-on-the-nicaraguan-crisis/>